

KONU: Vietnam ve Bölgesel Kapsamlı Ekonomik İşbirliği (RCEP) Anlaşması

8 yıllık müzakere sonucunda 15 üye ülkenin katılımı ile Bölgesel Kapsamlı Ekonomik İşbirliği (RCEP) Anlaşması 15 Kasım 2020'de Hanoi'de imzalandı. ASEAN ülkelerinin yansınra Çin, Japonya, Kore Cumhuriyeti, Avustralya ve Yeni Zelanda'dan müteşekkil bu anlaşmaya taraf ülkelerin dünya GSYH'sinin yaklaşık %30'unu (26 trilyon ABD Doları) oluşturduğu, pazar büyüklüğü bağlamında ise dünya nüfusunun üçte birine (2,2 milyar) ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Bu yönüyle, bugüne kadar yapılan en büyük ticari anlaşma olarak ön plana çıkmaktadır.

Başlangıçta Hindistan da RCEP müzakerelerine taraf olmuşsa da özellikle tarım ürünlerindeki tarifeler başta olmak üzere bazı sorunlar yaşanması üzerine müzakerelerden çekilmişse de taraf ülkeler Hindistan'a sonradan katılım için kapıyı açık bırakmıştır.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için en az 6 ASEAN ülkesi ile diğeri 5 taraf devletten 3'ünün imzası gerekmekte olup bu sürecin en az birkaç yıl alabileceği değerlendirilmektedir.

RCEP ile ilk etapta ülkeler arası mevcut tarifelerin en az %64'ünün kaldırılması öngörülmektedir.

Ülkeler 20 yıla varan sürelerde tarifelerde çeşitli indirimler yapacağını taahhüt etmektedir ve her ülkenin kendi öngördüğü liste ve süre kapsamında toplamda 37 adet farklı tarife takvimi bulunmaktadır.

RCEP'in getireceği en büyük yeniliklerden biri eşyanın menşesine ilişkin kurallara ilişkin olup, eşya bu 15 ülke içinde nerede üretilmiş olursa olsun ya da konumdan yola çıkarsa çıksın 15 ülkeden biri menşeli gibi muamele görece ve tek bir dolaşım belgesi kullanılacak. Aynı zamanda bir eşyanın menşe kazanımına ilişkin ülke katkısı oranları da genel olarak düşük belirlenmiş olup, bu konuda en çok sıkıntı yaşanan sektörlerden olan tekstilde yüzde 40 olarak belirlenmiş.

Uzmanlara göre RCEP hükümleri ülkelerin DTÖ yükümlülüklerinin ötesinde yüksek standartlar içeriyor. Örneğin mal ve hizmet ticareti ile yatırım alanlarında pazarın açılması, 15 üye ülke arası ortak menşe hükümlerinin uygulanması ve e-ticaret ve ticaretin kolaylaştırılması uygulamalarının yaygınlaştırılması. Öte yandan, CPTPP'de yer alan çevresel kısıtlar ile emek haklarına özen gösterme gibi modern değerleri içermediğinden uyulmasının da görece kolay olacağı öngörülüyor.

Anlaşmanın eksik tarafları olarak ise tarım alanında iş birliği, fikri mülkiyet hakları, teknoloji transferi ile hizmet sektörü gibi başlıklarda ülkelerin farklı tutumları sonucu oluşan hükümler veya hiç anlaşma kapsamına alınmayan başlıklar bulunuyor.

RCEP ve Vietnam

15 ila 20 yıl içerisinde Vietnam'ın akit ülkelere uyguladığı tarifelerin %89,6'sını kaldırması, Vietnam'a uygulanan vergilerin ise %92'ye varan kısmının kaldırılması öngörülmektedir.

Telekomünikasyon, bilgi teknolojileri, makine ve yedek parçalar, kimyasallar ve tarım ürünlerinin anlaşma hükümlerinden en çok fayda görece Vietnamlı sektörler olduğu da basında yer bulmaktadır.

**T.C.HANOİ BÜYÜKELÇİLİĞI
TİCARET MÜŞAVİRLİĞI**

RCEP ile Vietnam, yeni oluşacak tedarik zincirlerinde yerini alabilmeyi hedeflemekte ise de bunu başarabilmek için Vietnamlı firmaların ürün kalitesi ve marka bilinirliği gibi yönlerini geliştirmesi ve öncelikle yerel pazarda yeterliliğini ispat etmesi gereklidir. Aksi takdirde Vietnam'da üretilen ürünlerin yerel pazarda dahi özellikle Çin menşeli ürünler ile rekabet etmekte zorlanacağı öngörülmektedir.

Vietnam Ticaret ve Sanayi Bakanı Trần Tuán Anh tarafından yapılan açıklamada, RCEP'in yürürlüğe girmesi ile başta telekomünikasyon, bilgi teknolojileri, hazır giyim ve tekstil, ayakkabı ve tarım olmak üzere Vietnamlı firmaların pazarlarını genişletebileceği, bölgesel tedarik ağlarına daha kolay eklenilebileceği ve ülkeye gelecek yabancı yatırımların artacağı vurgusu yapılmaktadır.

HSBC tarafından, anlaşmayla birlikte 2030'da küresel GSYH'nin yüzde 50'sinden fazlasının 15 RCEP ülkesinden geleceğini öngörülmektedir. Bloomberg Intelligence anlaşmanın 2030 yılına kadar Çin GSYH'sini yüzde 0,5; daha önce hiçbir blokta yer almayan Güney Kore'nin GSYH'sini yüzde 1,4 ve Japonya'nın GSYH'sini yüzde 1,3 artırmasını öngörmektedir. DEİK Asya Pasifik İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Murat Kolbaşı da geçtiğimiz aylarda yaptığı açıklamada Türk ihracatçıların bölgeye odaklanmaları gerektiğini belirtmiş ve Türkiye'nin RCEP'e taraf olan Malezya, Singapur ve Güney Kore ile STA'ları olması nedeniyle, RCEP'in ihracatçımız için de fırsatlar barındırdığını söylemiştir.

Sonuc

RCEP anlaşmasına taraf ülkeler arası ticarete menş kurallarının basitleştirilmesi ile uygulanan pek çok verginin sıfırlanması sonucu ticaret hacmi artacak olmakla birlikte, ülkemizden bu ülkelere yapılacak ihracatta Pazar kaybına uğranmasına sebebiyet verebileceği değerlendirilmektedir.

Öte yandan RCEP ülkelerinde yatırımı olan Türk firmalarının da tedarik zincirlerini genişletme imkanları anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle artmış olacağından önümüzdeki dönemde Türk firmalarının bölge ülkelerine yapacağı yatırımların da artmasının ihtimaller dahilinde olduğu görülmektedir.

Halihazırda 40 milyar ABD Dolarına varan bir dış ticaret açığı verdiğimiz bölgenin kendi içinde derinleşmesinin yakından izlenerek Çin'in tedarik zincirindeki yerine aday olan bir ülke olarak başta Vietnam olmak üzere bölge ülkeleri ile serbest ticaret anlaşması müzakerelerine başlanmasının önemi giderek artmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

11.01.2021